

నివేదికలు

గ్లోబల్ స్టేటస్ రిపోర్టు 2017

యునైటెడ్ నేషన్స్ ఎన్విరాన్మెంట్ ప్రోగ్రాం (యుఎన్ఇపి-ఐక్యరాజ్యసమితి పర్యావరణ కార్యక్రమం) గ్లోబల్ స్టేటస్ రిపోర్ట్ 2017ను విడుదల చేసింది.

- ❖ 'శూన్య ఉద్గారం, సమర్థవంతమైన భవనాలు-నిర్మాణ రంగం' పేరుతో గ్లోబల్ స్టేటస్ రిపోర్ట్ను ప్రచురించింది.
- ❖ కేరళ ప్రభుత్వం ఆధ్వర్యంలోని ఎనర్జీ మేనేజ్మెంట్ సెంటర్ (ఇఎంసీ) ఈ నివేదికలో చోటు సంపాదించింది.

ఇఎంసీ క్యాంపస్:

- ❖ ఇఎంసీ ప్రాంగణం పగటి పూట కాంతి నియంత్రణ కలిగి, సిఎఫ్ఎస్ రహిత వేడి సౌకర్యాలు, వెంటిలేషన్ (గాలి వెలుతురు ప్రసరణ) శీతల వ్యవస్థ, హాల్జెన్రహిత దహన నియంత్రణ వ్యవస్థ కలిగి ఉంది.
- ❖ నిష్క్రియ శీతలీకరణ కోసం అధిక అల్ట్రావైట్ పెయింటింగ్, టర్బో-వెంటిలేషన్ కలిపి సౌర పరావర్తన పూతను ఉపయోగించబడింది.
- ❖ ధృవీకృత హరిత నిర్మాణ పదార్థాలు, రీసైకిల్ చెక్క బోర్డులు, తక్కువ ఉద్గార రంగులు వాడకం మొదలైన పర్యావరణహిత చర్యలను చేపట్టారు.
- ❖ ఈ గ్లోబల్ స్టేటస్ రిపోర్టులో భారత్ నుండి చోటు సంపాదించిన ఏకైక ప్రదేశం. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా మరో ఐదు చోటు సంపాదించాయి.

మిగతా ఐదు:

- ❖ సియోర్రా క్రస్ట్ డెవలప్మెంట్ (కాలిఫోర్నియా)
- ❖ అసోసియేషన్ ఆఫ్ నుబియన్ వాల్స్ (సబ్సహరన్ ఆఫ్రికా)
- ❖ నిర్మాణ-కూల్చివేతకు చెందిన వ్యర్థాల రీసైక్లింగ్ ప్రాజెక్టు (స్వీడన్)
- ❖ పాల్మీ బ్రీ ఎకో డెవలప్మెంట్ ప్రాజెక్టు (వియత్నాం)
- ❖ హిగాషి-మత్సుషిమా స్మార్ట్ ఎకో టౌన్ (జపాన్)

గ్లోబల్ కరెషన్ పర్యేషన్ ఇండెక్స్ 2017

ఎన్జివో ట్రాన్స్పారెన్సీ ఇంటర్నేషనల్ విడుదల చేసిన కరెషన్ పర్యేషన్ ఇండెక్స్ (సిపిఐ) 2017లో 180 దేశాలలో భారత్ 81వ స్థానంలో ఉంది.

సిపిఐ:

- ❖ ప్రభుత్వరంగ అవినీతి ఆధారంగా 180 దేశాలకు ఈ ర్యాంకులను రూపొందించారు.
- ❖ 0 నుండి 100 వరకు స్కోరును కేటాయించే ఈ ర్యాంకులో '0' అనేది అత్యధిక అవినీతిని, 100 అనేది అవినీతి రాహిత్యాన్ని

సూచిస్తుంది.

- ❖ ప్రపంచ బ్యాంక్, ప్రపంచ ఆర్థిక ఫోరం ఇంకా ఇతర సంస్థల సమాచారం ఆధారంగా ఈ సూచికను సంకలనం చేస్తారు.

2017 సూచీ వివరాలు:

- ❖ న్యూజిలాండ్, డెన్మార్క్ దేశాలు 2016 మాదిరిగానే 2017లోనూ అవినీతిరహిత దేశాలుగా ర్యాంక్ సంపాదించాయి. వీటి స్కోర్ వరుసగా 89, 88.
- ❖ సిరియా, దక్షిణ సుడాన్, సోమాలియా దేశాలు వరుసగా 14, 12 9 స్కోర్తో అత్యంత అవినీతికర దేశాలుగా ర్యాంకును పొందాయి.
- ❖ పాకిస్తాన్ స్కోర్ 32, చైనా స్కోర్ 41. భారత్ కంటే అధిక అవినీతిమయ దేశాలుగా నిలిచాయి.

కమిటీలు

విద్యాసంస్థల ఔన్నత్య (ఎమినెన్స్) హోదా ఎంపికపై గోపాలస్వామి కమిటీ

ఔన్నత్య హోదా కోసం దరఖాస్తు చేసిన 104 సంస్థల (ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు) నుండి 20 సంస్థలను ఎంపిక చేయడానికి సాధికారక నిపుణుల కమిటీ (ఇఇసి)ని ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసింది.

- ❖ ఈ కమిటీకి మాజీ ప్రధాన ఎన్నికల కమిషనర్ ఎన్.గోపాలస్వామి నేతృత్వం వహిస్తున్నారు.

ఔన్నత్య సంస్థలు/ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఎమినెన్స్ పథకం:

- ❖ యూనివర్సిటీ గ్రాంట్స్ కమిషన్ రూపొందించింది.
- ❖ 10 సంవత్సరాలలో ప్రపంచస్థాయి విద్యా సంస్థల టాప్ 500లలో భారతదేశం నుండి కనీసం 20 సంస్థలు చోటు దక్కించుకునేలా విద్యా సంస్థలను తీర్చిదిద్దేందుకు ఈ పథకానికి రూపకల్పన చేశారు.

వై.హెచ్.మాలేగామ్ కమిటీ

బ్యాడ్లోన్స్ వర్గీకరణ, ఆడిట్ల ప్రభావం, ఆర్థిక మోసాల పెరుగుదల వంటి అంశాలపై అధ్యయనం చేసేందుకు భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంకు నిపుణుల కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది.

- ❖ భారతీయ రిజర్వ్ బ్యాంకుకు చెందిన సెంట్రల్ బోర్డ్ ఆఫ్ డైరెక్టర్స్ మాజీ సభ్యుడు వై.హెచ్.మాలేగామ్ ఈ కమిటీకి నేతృత్వం వహిస్తారు.

పథకాలు

సామాజిక భద్రత పథకం

దేశంలో 50 కోట్ల మంది కార్మికులకు విరమణ, ఆరోగ్యం,

వృద్ధాప్యం, వైకల్యం, నిరుద్యోగం, ప్రసూతి ప్రయోజనాలు అందజేయడానికి కార్మిక మంత్రిత్వ శాఖ సమగ్ర సామాజిక భద్రతా వ్యవస్థను ప్రతిపాదించింది.

పథకం అమలు:

- ❖ ఈ పథకాన్ని పది సంవత్సరాలలో మూడు దశలుగా అమలు చేస్తారు.
- ❖ ఆ తరువాత ప్రభుత్వం దేశవ్యాప్తంగా సార్వత్రిక పథకంగా అమలు చేస్తుంది.
- ❖ పేదరిక రేఖకు దిగువన ఉన్న ప్రజల కోసం పూర్తిగా ప్రభుత్వ వ్యయంలో నాలుగు విభాగాలుగా అమలు చేస్తుంది.
- ❖ ఈ పథకం తొలి దశ వ్యయం రూ.18500 కోట్లు. కనీస ఆరోగ్య భద్రత, విరమణానంతర లబ్ధిని పొందేలా మొదటి దశ చూస్తుంది. రెండో దశలో నిరుద్యోగ లబ్ధిని చేపట్టి మూడో దశలో కొనసాగిస్తూ ఇతర సంక్షేమ చర్యలను చేపడతారు.

నిధులు:

- ❖ బిల్డింగ్ అండ్ కన్స్ట్రక్షన్ వర్కర్స్ సెన్ నుండి ఈ పథకానికి భారీగా నిధులు సమకూర్చుతారు. నేషనల్ స్టెబిలైజేషన్ ఫండ్ ద్వారా ఇతర పథకాలకు నిధులను కేటాయిస్తారు.
- ❖ నేషనల్ సోషల్ సెక్యూరిటీ కౌన్సిల్ అని పిలువబడే నియంత్రణ శాఖ ఈ పథకం అమలు నియంత్రణను, పర్యవేక్షణను చేపడుతుంది.
- ❖ ఈ కౌన్సిల్ కు చైర్మన్ గా ప్రధానమంత్రి వ్యవహరిస్తారు. అన్ని రాష్ట్రాల ఆర్థిక, ఆరోగ్య మంత్రులు, ముఖ్యమంత్రులు దీనిలో సభ్యులుగా ఉంటారు.

కార్మికుల వర్గీకరణ:

- 50 కోట్ల లబ్ధిదారులను నాలుగు విభాగాల కింద వర్గీకరించారు.
1. కనీస వారి జీవన మనుగడకు భద్రతకు దోహదం చేసుకోలేని కడు నిరుపేదలు, దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్న ప్రజలు వీరి ఖర్చును పన్ను ఆధారిత పథకాల కింద ప్రభుత్వమే పూర్తిగా భరిస్తుంది.
 2. స్వయం సమృద్ధి లేని అసంఘటిత రంగంలోని కార్మికులు.
 3. తమంతట తాముగా లేదా యజమానులతో సంయుక్తంగా స్వయం సమృద్ధి కలిగి పథకాలకు తగిన సహకారం చేసేవారు.
 4. సంపన్న వ్యక్తులు తమ ఆకస్మిక సమస్యలను తామే తీర్చుకోగల శక్తి కలిగినవారు.

సామాజిక భద్రత పథకం అవశ్యకత:

- ❖ భారతదేశ మొత్తం కార్మిక శక్తి 500 మిలియన్లు. దీనిలో 10 శాతం మాత్రమే సంఘటిత రంగంలో ఉన్నారు. వీరికి మాత్రమే ఇమిఫెంట్, ఈఎస్ఐసి వంటి సౌకర్యాలు లభిస్తాయి. కార్మిక శక్తిలోని అధిక శాతం అసంఘటిత రంగంలోనే ఉన్నారు. వీరికి కనీసం పనికి తగ్గ వేతనం కూడా లభించని పరిస్థితులు ఉంటాయి.

యూపీలో 'ఒక జిల్లా - ఒక ఉత్పత్తి' పథకం

ప్రతి జిల్లాకు దేశీయ ఉత్పత్తుల తయారీని ప్రోత్సహించేందుకు 'ఒక జిల్లా ఒక ఉత్పత్తి' పథకాన్ని ఉత్తరప్రదేశ్ కేబినెట్ ఆమోదించింది.

వన్ డిస్ట్రిక్ట్-వన్ ప్రొడక్ట్ పథకం:

- ❖ రాష్ట్రంలోని జిల్లాల స్థానిక సంప్రదాయ పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించేందుకు చేపట్టారు.
- ❖ ఈ పథకం కింద ప్రతి జిల్లాకు ఒక దేశీయ ఉత్పత్తిని చూపిస్తారు.

గంగాగ్రామ్ నూతన స్వజల్ ప్రాజెక్టు, గంగోత్రి స్వచ్ఛ ఐకానిక్ ప్రదేశాల ఆవిష్కరణ

కేంద్ర తాగునీరు-పారిశుధ్య మంత్రి ఉమాభారతి ఉత్తరాఖండ్ లో ఉత్తరకాశి జిల్లాలోని దుండా గ్రామంలో బాగోరి గంగాగ్రామ్ ప్రాజెక్టు, నూతన స్వజల్ ప్రాజెక్టు (బాగోరి) స్వచ్ఛ ఐకానిక్ ప్రదేశంగా గంగోత్రి ప్రాజెక్టులను ఆవిష్కరించారు.

- ❖ ఈ రెండు ప్రాజెక్టులు పరిశుభ్రతను అందించడమేగాక గంగా పరివాహక ప్రాంత ప్రజలకు ప్రాథమిక సౌకర్యాలను, ఉపాధిని కల్పిస్తాయి.

బాగోరి గంగాగ్రామ్ ప్రాజెక్టు:

- ❖ ఇది ద్రవ, ఘన వ్యర్థాల నిర్వహణ ప్రాజెక్టు.
- ❖ ఈ ప్రాజెక్టు వ్యయం రూ.11.88 లక్షలు
- ❖ ఈ ఏడాది గంగాగ్రామ్ లుగా స్వీకరించిన 24 ఫైల్డ్ గంగా గ్రామాలలో బహిరంగ మల విసర్జనరహిత గ్రామమైన బాగోరి ఒకటి.

నూతన స్వజల ప్రాజెక్టు:

- ❖ నిరంతర తాగునీటి సరఫరా కోసం కమ్యూనిటీ యాజమాన్య యుతమైన తాగునీటి కార్యక్రమం.
- ❖ ఈ ప్రాజెక్టు వ్యయం రూ.32లక్షలు పైనే.
- ❖ ప్రస్తుతం స్వజల్ పథకం 1996 నుండి సడగ్ గ్రామంలో నడుస్తూనేఉంది.

స్వచ్ఛ ఐకానిక్ ప్రదేశంగా గంగోత్రి:

- ❖ ఈ ప్రాజెక్టు గంగోత్రిని స్వచ్ఛ ఐకానిక్ ప్రదేశంగా చేస్తుంది. దీనికోసం ఓఎన్ జీసీ కార్పొరేట్ సామాజిక బాధ్యత కింద నిధులు కేటాయిస్తుంది. కేంద్ర తాగునీరు పారిశుధ్య మంత్రిత్వ శాఖ ఇతర కేంద్ర గృహ నిర్మాణ పట్టణ వ్యవహారాల, పర్యాటకం, సాంస్కృతిక మంత్రిత్వ శాఖతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, మున్సిపాలిటీ, స్థానిక సంస్థల సహకారంతో నిర్వహిస్తుంది.

నేషనల్ అర్బన్ హౌజింగ్ ఫండ్

2022 నాటికి పట్టణ ప్రాంతాలలో 1.2 కోట్ల గృహాల నిర్మాణ లక్ష్యంతో రూపొందించిన ప్రధానమంత్రి ఆవాస్ యాజన (పట్టణ)కు ఆర్థిక సాయాన్ని కల్పించేందుకు రూ.60వేల కోట్లతో 'నేషనల్ అర్బన్ హౌజింగ్ ఫండ్ (ఎన్ యు హెచ్ ఎఫ్)' ఏర్పాటుకు కేంద్ర కేబినెట్ ఆమోదం తెలిపింది.

నేషనల్ అర్బన్ హౌజింగ్ ఫండ్ (ఎన్ యు హెచ్ ఎఫ్)

- ❖ బిల్డింగ్ మెటీరియల్స్ అండ్ టెక్నాలజీ ప్రమోషన్ కౌన్సిల్ (బిఎంటిపిసి) అనే సంస్థ ఆధ్వర్యంలో ఎన్ యు హెచ్ ఎఫ్ పనిచేస్తుంది.
- ❖ ఇది బడ్జెటేటర వనరుల నుండి నిర్వహించబడుతుంది. అంతేగాక హౌసింగ్ అండ్ అర్బన్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ (గృహ-పట్టణాభివృద్ధి సంస్థ)తో కలిసి ఉంటుంది.
- ❖ రాబోయే నాలుగు సంవత్సరాలలో అవసరమైన నిధుల పెరుగుదలను ఎన్ యు హెచ్ ఎఫ్ సులభతరం చేస్తుంది.
- ❖ పట్టణ ప్రాంతాలలో అంతరాలను పరిష్కరించడానికి గృహాల నిర్మాణాన్ని సజావుగా నిర్వహించడం జరుగుతుంది.

బీఎంటిపిసి:

- ❖ ఇది గృహ-పట్టణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ ఆధ్వర్యంలోని స్వయం ప్రతిపత్తి సంస్థ.
- ❖ సొసైటీస్ రిజిస్ట్రేషన్ చట్టం 1860 కింద నమోదైన సంస్థ.
- ❖ నూతన నిర్మాణ సాంకేతికతను అందించడం ఈ సంస్థ ప్రాథమిక బాధ్యత.

సొసైటీ

కుత్తియోట్టమ్ ఉత్సవాలు-వివాదం

కుత్తియోట్టమ్ ఉత్సవాలకు సంబంధించి బాలల హక్కుల పరిరక్షణ కోసం కేరళ రాష్ట్ర కమిషన్ సుమోటో కేసును దాఖలు చేసింది.

- ❖ చిన్న పిల్లలకు ఒంటిమీద గాయాలు వంటివి చేస్తూ ఉత్సవాల పేరుతో బాలల హక్కులను ఉల్లంఘిస్తున్నారని పేర్కొంది.

కుత్తియోట్టమ్ ఉత్సవాలు:

- ❖ కేరళ, తిరువనంతపురంలోని అత్తుకల్ భగవతి దేవాలయంలో ప్రతియేటా పొంగలా పండగ సందర్భంగా కుత్తియోట్టమ్ ఉత్సవాలు నిర్వహిస్తారు.
- ❖ ఒక పండుగ కోసం మహిళలు అధిక సంఖ్యలో పాల్గొనడమనే విషయంలో ప్రపంచంలోనే కుత్తియోట్టమ్ ఉత్సవాలు అగ్రస్థానంలో ఉన్నాయి.
- ❖ పొంగలా అనగా 'ఉడికినది' అని అర్థం. బియ్యం, బెల్లం, కొబ్బరి వంటి పదార్థాలతో వైవేద్యం వండి దేవతకు సమర్పిస్తారు. ఇది కేవలం మహిళలు మాత్రమే ఆచరించే సంప్రదాయం.

ప్రస్తుత వివాదం:

- ❖ దాదాపు 1000 అబ్బాయిలను 7 రోజులపాటు పొంగలా రోజుకు ముందు గుడిలో పూజల కోసం తీసుకుంటారు.
- ❖ వీరు ఏడు రోజులపాటు తీర్థక్షేత్రంలోని కోనేరులో మూడుసార్లు స్నానం చేస్తూ రెండు పూటలు మాత్రమే ప్రసాదంతో కడుపునింపుకుని గుడిలోని బండలపై ఒక చిన్న చాపపై నిద్రించాల్సి ఉంటుంది.
- ❖ దేవతకు ముందు 1008 సార్లు సాష్టాంగపడవల్సి ఉంటుంది.
- ❖ ఈ సమయంలో వీరికి ఒంటిపై గుచ్చడం వంటివి చేస్తారు.

ఖజురహో నృత్య ప్రదర్శన ఉత్సవాలు 2018

యునెస్కో వారసత్వ ప్రదేశంగా గుర్తింపు పొందిన ఖజురహో దేవాలయంలో 44వ ఖజురహో నృత్య ప్రదర్శనలు జరిగాయి.

- ❖ మధ్యప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి చెందిన సాంస్కృతిక శాఖ ఈ ప్రదర్శనను నిర్వహించింది.

ఖజురహో నృత్య ప్రదర్శనోత్సవం:

- ❖ భారతదేశానికి చెందిన వివిధ నృత్యరీతుల గొప్పతనాన్ని చాటేందుకు ఏడాదికి ఒకసారి ఈ ఉత్సవాలను నిర్వహిస్తారు.
- ❖ ఈ ఉత్సవాల సందర్భంగా విశ్వనాథ దేవాలయం (శివుడికి అంకితం), చిత్రగుప్త దేవాలయం (సూర్యదేవునికి అంకితం) ఎదుట గల బహిరంగ ఆడిటోరియంలో నృత్య ప్రదర్శనలు చేస్తారు.

ఖజురహో దేవాలయాలు:

- ❖ ఖజురహో దేవాలయాలు హిందూ, జైన దేవాలయాల సమూహం.
- ❖ మధ్యప్రదేశ్ లో చందేలా రాజులు క్రీ.శ.950-1050 మధ్య వీటిని నిర్మించారు.
- ❖ ఇది యునెస్కో వారసత్వ జాబితాలో చోటు సంపాదించాయి.
- ❖ ఖజురహో దేవాలయాల వాస్తుశైలి-నగరశైలి ఇసుకరాయితో నిర్మించారు.
- ❖ ఖజురహో దేవాలయాల్లో అతిపెద్దది కందారియా మహాదేవ ఆలయం.

నైల్ ఉత్సవాలు

నైల్ ఉత్సవాల 6వ భారత ఎడిషన్ 2018 మార్చిలో ఈజిప్టులోని కైరోలో జరిగింది.

నైల్ ఉత్సవాలు:

- ❖ సమకాలీన, శాస్త్రీయ సంగీతం, నృత్యం, తోలుబొమ్మలాట, థియేటర్ విజువల్ ఆర్ట్స్, ఆహారం, యోగ వంటి భారతీయ సాంస్కృతిక అంశాలను ప్రదర్శించే ఉత్సవం.
- ❖ ఇది ఈజిప్టులో అతిపెద్ద విదేశీ పండుగ. అంతేగాక రెండు దేశాల మధ్య కళాత్మక సహకారాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.
- ❖ ఈ ఏడాది ఉత్సవాలలో రెండు నూతన ఈవెంట్లను ప్రదర్శించారు. 1.ఫ్యాషన్ షో, 2.భారత సినిమాల ప్రదర్శన.
- ❖ ఈ ఉత్సవాలను ఈజిప్టులోని భారత రాయబార కార్యాలయం భారతీయ సాంస్కృతిక మౌలానా అజాద్ కేంద్రం, టీంవర్క్ ఆర్ట్స్ కంపెనీ సహకారంతో నిర్వహిస్తుంది.

పాలిటీ & గవర్నెన్స్

విదేశాల్లో దోషిగా నిరారణ అయితే ఇక్కడి కోర్టులు పరిగణనలోకి తీసుకోవచ్చు

విదేశాల్లో నేరానికి పాల్పడినందుకు భారతీయులెవరినైనా అక్కడి న్యాయస్థానాలు దోషిగా నిర్ధారిస్తే దాన్ని మన న్యాయస్థానాలు లేదా న్యాయాధికారులు పరిగణలోకి తీసుకోవద్దని బొంబాయి హైకోర్టు స్పష్టం చేసింది.

- ❖ అయితే అక్కడి కోర్టులు తీసుకున్న ఆ నిర్ణయానికి ఇక్కడి న్యాయస్థానాలు, న్యాయాధికారులు కట్టుబడి ఉండాలి అవసరం లేదని ఇక్కడివారు తమ విచక్షణను ఉపయోగించాలని తెలిపింది.

నేపథ్యం:

- ❖ లీలావతి ఆసుపత్రి బ్రస్టీ ప్రబోధ్ మెహతాను బెల్జియంలో అనైతిక ప్రవర్తన నేరానికి దోషిగా నిర్ధారించారు. ఈ కారణంగా బ్రస్టీ పదవి నుంచి ఆయనను 2013 మార్చిలో జాయింట్ ఛారిటీ కమిషనర్ (జెసిసి) తొలగించారు.
- ❖ బెల్జియంలో తనకు క్షమాభిక్ష పెట్టారని దీంతో తన నేర రికార్డు రద్దయిపోయిందని పేర్కొంటూ విదేశంలో తన దోషిత్వ నిర్ధారణకు, బ్రస్టీ బాధ్యతలు నిర్వహణకు సంబంధం లేదని హైకోర్టుకు అప్పీలు చేశారు.

ప్రస్తుత తీర్పు:

- ❖ ఇక్కడ న్యాయస్థానాలు తమ సొంత న్యాయాధికారాల ఆధారంగా వ్యవహరిస్తూనే విదేశాల్లోని న్యాయస్థానం నిర్ణయాన్ని పరిగణనలోకి

తీసుకోవచ్చని చట్టం చెబుతోందని సుప్రీంకోర్టు గత తీర్పులను ముంబై హైకోర్టు స్పష్టం చేసింది.

ఎన్ఫోర్స్మెంట్ డైరెక్టరేట్లో మానవ వనరుల కొరత

ఎన్ఫోర్స్మెంట్ డైరెక్టరేట్ మానవ వనరుల కొరతను ఎదుర్కొంటోంది.

- ❖ డైరెక్టరేట్ ప్రస్తుతం వాస్తవంగా ఉండాల్సిన 2064 ఉద్యోగాలలో 50 శాతం తక్కువగా పని చేస్తోంది.
- ❖ వివిధ స్థాయిల్లో 900 మంది అధికారులు పనులు నిర్వహిస్తుండగా, 300 మంది దర్యాప్తు అధికారుల నియామకాలు ఖాళీలుగా ఉన్నాయి. ఇది ప్రస్తుత సంస్థ పనితీరుపై పనిభారాన్ని మోపుతోంది.

ఎన్ఫోర్స్మెంట్ డైరెక్టరేట్:

- ❖ ఎన్ఫోర్స్మెంట్ డైరెక్టరేట్ (ఈడి) అనేది ఒక చట్టం అమలు సంస్థ. భారత ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఆర్థిక చట్టాలను అమలుపర్చడానికి, ఆర్థిక నేరాలను అరికట్టడానికి పనిచేసే గూఢచారి సంస్థ.
- ❖ ఇది ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖకు చెందిన రెవెన్యూ శాఖలో భాగం.

ఏర్పాటు:

- ❖ 1956 మే 1న ఎన్ఫోర్స్మెంట్ యూనిట్గా విదేశీ ఎక్స్చేంజ్ రెగ్యులేషన్ యాక్ట్ 1947 కింద ఆర్థిక వ్యవహారాల శాఖలో ఉల్లంఘనలను అరికట్టడానికి ఏర్పాటు చేశారు.
- ❖ 1957లో ఈ యూనిట్ను 'ఎన్ఫోర్స్మెంట్ డైరెక్టరేట్'గా మార్చారు.

నిర్మాణం:

- ❖ భారత రెవెన్యూ సర్వీస్, భారతీయ పోలీస్ సర్వీస్, భారత అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సర్వీస్ అధికారులు ఉంటారు.

ఆర్థికాంశాలు

ఉక్కు అల్యూమినియంపై సుంకాన్ని విధించిన అమెరికా

అమెరికా ఉత్పత్తిదార్జను రక్షించడం కోసం ఉక్కుపై 25 శాతం, అల్యూమినియంపై 10 శాతం చొప్పున దిగుమతి సుంకం విధించనున్నట్లు అమెరికా అధ్యక్షుడు ట్రంప్ పేర్కొన్నారు.

ఈ నిర్ణయానికి కారణం:

- ❖ అమెరికా ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద ఉక్కు దిగుమతిదారు.
- ❖ జర్మనీ, దక్షిణ కొరియాలు ఆ తర్వాతి స్థానంలో ఉన్నాయి.
- ❖ అమెరికా గత దశాబ్ది కాలంలో మరింత ఉక్కును దిగుమతి చేసుకుంటూనే ఉంది. అప్పటితో పోలిస్తే ప్రస్తుతం అవి నాలుగు రెట్లు అయ్యాయి. ఇదే సమయంలో దేశంలో ఉత్పత్తి తగ్గిపోయింది.
- ❖ ఈ గిరాకీ, ఉత్పత్తి మధ్య అంతరాన్ని పూడ్చడానికి కెనడా, బ్రెజిల్, దక్షిణ కొరియా, మెక్సికోలు ప్రయత్నిస్తున్నాయి. భారత్, రష్యా, తైవాన్లు అమెరికాకు వేగంగా తమ ఎగుమతులను పెంచుకుంటున్నాయి.
- ❖ మరోవైపు అమెరికాలో గత 25 ఏళ్ళలోనే కనిష్ట స్థాయికి అల్యూమినియం పరిశ్రమ దిగజారింది.
- ❖ ఈ నేపథ్యంలో దిగుమతులను తగ్గించుకుంటూ ఉత్పత్తిని పెంచుకోవాలనే లక్ష్యంతో అమెరికా దిగుమతిపై సుంకాలు విధించే

నిర్ణయాన్ని తీసుకుంది.

సమస్యలు:

- ❖ ఎగుమతి చేస్తున్న దేశాల నుంచి తీవ్ర వ్యతిరేకత ఎదురై వాణిజ్య సంక్షోభానికి దారితీయచ్చు. అది కూడా ఈ తరహా చర్యలకే దిగవచ్చు.
- ❖ సుంకాలు పెంచినంత మాత్రాన అమెరికా ఉత్పత్తి పెరగదు. పైగా ధరలు మరింత పెరిగిపోయి వినియోగదారులపై మరింత భారం పడుతుంది.

ఏడు పీఎస్యూల సమన్వయానికి డాట్ వ్యూహాత్మక ప్రణాళిక

టెలికాం డిపార్ట్మెంట్ (డాట్) కింద ఏడు ప్రభుత్వరంగ కంపెనీలు సమన్వయంతో పనిచేసేలా డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ టెలికమ్యూనికేషన్ ఒక వ్యూహాత్మక ప్రణాళికను రూపొందించింది.

ఏడు కంపెనీలు:

- ❖ ఎంటిఎన్ఎల్, బిఎస్ఎన్ఎల్, ఇండియన్ టెలిఫోన్ ఇండస్ట్రీస్, సెంటర్ ఫర్ డెవలప్మెంట్ ఆఫ్ టెలిమాటిక్స్, టెలికమ్యూనికేషన్స్ కన్సల్టెంట్స్ ఇండియా లిమిటెడ్, టెస్టింగ్ అండ్ సర్టిఫికేషన్ ఆఫ్ టెలికాం ఎక్స్ప్లొయేట్స్, భారత్ నెట్

వ్యూహాత్మక ప్రణాళిక:

- ❖ మానవ వనరుల సమర్థవంతమైన వినియోగం, సంస్థల ఖాళీ ప్రదేశాల ఉత్తమ వాడకం, మేకిన్ ఇండియాను ప్రోత్సహించడం వంటి విషయాలతో వ్యూహాత్మక ప్రణాళికను రూపొందించడం జరిగింది.
- ❖ ఈ పథకం కింద ప్రభుత్వం ప్రత్యేకమైన అంశాలను గుర్తిస్తుంది. ఇందులో మానవ వనరులు, చట్టపరమైన సమస్యల పరిష్కారం, ఖాళీ ప్రదేశాల వాడకం వంటివి ఉంటాయి.

బొగ్గులో ప్రైవేట్ వాణిజ్య మైనింగ్కు కేబినెట్ అనుమతి

బొగ్గు గనులు (ప్రత్యేక నిబంధనలు) చట్టం 2015, మైన్స్ అండ్ మినరల్స్ (అభివృద్ధి-నియంత్రణ) చట్టం 1957 కింద ప్రైవేటు రంగానికి బొగ్గు గనులు/బ్లాక్ల వేలం, బొగ్గు విక్రయానికి సంబంధించిన విధానాలకు ఆర్థిక వ్యవహారాల కేబినెట్ కమిటీ ఆమోదం తెలిపింది.

ముఖ్యాంశాలు:

- ❖ 1973లో బొగ్గు రంగాన్ని జాతీయం చేసినప్పటి నుంచి ప్రైవేటురంగం కోసం వాణిజ్య బొగ్గు గనులు కేటాయించడం అత్యంత ప్రతిష్టాత్మకమైన బొగ్గు రంగ సంస్కరణ.
- ❖ ఈ నిర్ణయం బొగ్గు రంగంలో ప్రభుత్వరంగ సంస్థ కోల్ ఇండియా లిమిటెడ్ (సిఐఎల్) 41 ఏళ్ల గుత్తాధిపత్యానికి ముగింపు పలుకుతుంది.

నేపథ్యం:

- ❖ బొగ్గు గనుల (జాతీయీకరణ) చట్టం 1973 నిబంధనల కింద 1993 నుండి ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు కంపెనీలకు కేటాయించిన 204 బొగ్గుగనులు, బ్లాకులను 2014 సెప్టెంబర్లో సుప్రీంకోర్టు రద్దు చేసింది.
- ❖ బొగ్గు గనుల కేటాయింపుల్లో పారదర్శకతను తీసుకొచ్చేందుకు పార్లమెంటు బొగ్గుగనులు (ప్రత్యేక నిబంధనలు) చట్టం 2015ను ఆమోదించింది.

సూతన విధానం:

- ❖ సూతన పద్ధతి ప్రకారం ఈ బిల్లుకు నుండి తప్పబడిన బొగ్గుకు ఎటువంటి ధర నియంత్రణ లేదా అయిపోయే వరకు ఉపయోగ పరిమితి నియంత్రణ ఉండదు. ఈ బిల్లుకు ముందస్తు వేలం ద్వారా ప్రధానం చేస్తారు.
- ❖ వేలం ద్వారా పొందిన మొత్తాన్ని రాష్ట్రాలు పొందే రాయితీలకు అదనంగా పొందుతాయి. ఈ బిల్లుకు నుండి వచ్చే మొత్తం రాబడి అవి కేటాయించబడిన రాష్ట్రాల ఖజానాకే చేరుతాయి.
- ❖ ఈ రాబడిని రాష్ట్రాలు వెనుకబడిన ప్రాంతాలు, గిరిజన ప్రాంతాలు, నిర్వాసితుల అభివృద్ధి కోసం కేటాయించాలి.

జాతీయాంశాలు

మార్చి 1 నుండి ఎన్నికల బాండ్ల మొదటి అమ్మకం

2018 మార్చి 1 నుండి 10 రోజుల వ్యవధితో ఎన్నికల బాండ్ల తొలి అమ్మకాన్ని స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియాకు చెందిన నాలుగు ప్రధాన బ్రాంచీలు ముంబై, చెన్నై, కోల్కతా, న్యూఢిల్లీ ద్వారా చేపడతారు.

- ❖ ఈ బాండ్ల కాలవ్యవధి 15 రోజులు. భారతదేశ పౌరుడు లేదా దేశంలో స్థాపించిన సంస్థలు వీటిని కొనుగోలు చేయవచ్చు.

ఎన్నికల బాండ్లు:

- ❖ ఎన్నికల బాండ్లు అనేవి ప్రామిసరీ నోట్, వడ్డీ రహిత బ్యాంకింగ్ ఉపకరణంగా ఉంటాయి.
- ❖ ఒక నిర్దిష్ట సమయ వ్యవధిలో ఒక రాజకీయ పార్టీ తమ నమోదిత బ్యాంకు ఖాతాల ద్వారా మాత్రమే వీటిని పొందగలుగుతుంది.

లక్ష్యం:

- ❖ ప్రస్తుతం రాజకీయ పార్టీలకు అనామక వ్యక్తుల నుండి వస్తున్న నగదు విరాళాల ద్వారా ఆర్థిక వ్యవస్థలో పెరుగుతున్న నల్లధనాన్ని అరికట్టేందుకు ఈ విధానాన్ని రూపొందించారు.

బాండ్ల కొనుగోలు (డినామినేషన్):

- ❖ భారతీయ స్టేట్ బ్యాంక్ కు చెందిన ప్రత్యేక బ్రాంచుల నుండి రూ.1000, రూ.10000, రూ.1లక్ష, రూ.1కోటి ప్రాతిపదికపై ఎటువంటి మొత్తానైనా ఎన్నికల బాండ్లుగా కొనుగోలు చేయవచ్చు.

రాజకీయ పార్టీల అర్హత:

- ❖ ప్రజా ప్రాతినిధ్య చట్టం 1951లోని సెక్షన్ 29 కింద నమోదై, తాజాగా జరిగిన లోక్ సభ/రాష్ట్ర ఎన్నికలలో కనీసం 1 శాతం ఓట్లు పొందిన పార్టీ. ఈ పార్టీలకు ఎన్నికల సంఘం ధృవీకరించిన ఖాతా ఇవ్వబడుతుంది. ఎన్నికల బాండ్ల లావాదేవీలన్నీ దీని ద్వారానే జరగాలి.

లభ్యత:

- ❖ జనవరి, ఏప్రిల్, జూలై, అక్టోబర్ నెలల్లో 10 రోజులపాటు ఇవి లభ్యమవుతాయి. సార్వత్రిక ఎన్నికల సమయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం అదనంగా 30 రోజులను ప్రత్యేకంగా కేటాయిస్తుంది.

ఈశాన్య ప్రాంతం కోసం నీతిఘోషం

‘ఈశాన్య ప్రాంతం కోసం నీతి ఘోషం’ ఏర్పాటు కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆదేశాలు జారీ చేసింది.

- ❖ ఈశాన్య ప్రాంతంలో వేగవంతమైన, స్థిరమైన వృద్ధికి ఉన్న

అడ్డంకులను గుర్తించడానికి తగిన పరిష్కారాలను సూచించడానికి నీతి ఘోషం ఏర్పాటు చేయబడుతుంది.

ఘోరం నిర్మాణం:

- ❖ ఘోరం సభ్యులుగా కింది మంత్రిత్వ శాఖల కార్యదర్శులు ఉంటారు.
- ❖ రోడ్డు రవాణా-రహదారులు, రైల్వేలు, విద్యుత్, జల వనరులు, నదుల అభివృద్ధి మరియు గంగా పునరుజ్జీవన, న్యూ అండ్ రెన్యూవబుల్ ఎనర్జీ, ఆరోగ్య మరియు కుటుంబ సంక్షేమం, మానవ వనరుల అభివృద్ధి, పర్యావరణం-అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పులు.
- ❖ అసోస్, సిక్కిం, నాగాలాండ్, మేఘాలయ, మణిపూర్, త్రిపుర, అరుణాచల్ ప్రదేశ్, మిజోరాం రాష్ట్రాల ప్రధాన కార్యదర్శులు కూడా ఘోరం సభ్యులుగా ఉంటారు.
- ❖ ఈశాన్య ప్రాంత మండలి కార్యదర్శిగాను, షిల్లాంగ్ సభ్య కార్యదర్శిగానూ వ్యవహరిస్తారు.
- ❖ ఈ ఘోరంకు నీతి ఆయోగ్ వైస్ చైర్మన్, ఈశాన్య ప్రాంత అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ సహ చైర్మన్ గా వ్యవహరిస్తారు.

మహానది జల వివాదం

ఒరిస్సా, ఛత్తీస్ గఢ్ మధ్య మహానది నీటిని పంచుకోవడం కోసం ఒక ట్రిబ్యునల్ ఏర్పాటుకు కేంద్ర కేబినెట్ ఆమోదం తెలిపింది.

నేపథ్యం:

- ❖ మహానదిపై ఛత్తీస్ గఢ్ ప్రభుత్వం నిర్మిస్తున్న వివిధ నిర్మాణాలను ఆపాలని కోరుతూ ఒడిశా ప్రభుత్వం దాఖలు చేసిన పిటిషన్ విచారణ సందర్భంగా ఒక ట్రిబ్యునల్ ను ఏర్పాటు చేయాలని కేంద్రాన్ని సుప్రీంకోర్టు ఆదేశించింది.

ట్రిబ్యునల్ నిర్మాణం:

- ❖ ఒక చైర్మన్, ఇద్దరు సభ్యులు ఉంటారు.
- ❖ అంతర్జాతీయ జల వివాదాలు (ఐఎస్ఆర్డబ్ల్యుడి) 1956 కింద దీనిని ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది.
- ❖ భారత ప్రధాన న్యాయమూర్తి ట్రిబ్యునల్ కు చైర్మన్ ను, సభ్యులను సుప్రీంకోర్టు లేదా హైకోర్టు జడ్జిల నుండి నామినేట్ చేస్తారు.

ట్రిబ్యునల్ తప్పనిసరి బాధ్యత:

- ❖ ఐఎస్ఆర్డబ్ల్యుడి చట్టం 1956 నిబంధనల ప్రకారం 3 సంవత్సరాల లోపు ట్రిబ్యునల్ తన నివేదికను సమర్పించాలి. కొన్ని అనివార్య కారణాల చేత ఈ కాలపరిమితిని రెండు సంవత్సరాలకు మించకుండా పొడిగించవచ్చు.

మహానది జలవివాదం:

- ❖ 850 కి.మీ. పొడవైన మహానది ఒడిశా ఛత్తీస్ గఢ్ ల మధ్య సరిసమానంగా విభజించబడి ప్రవహిస్తోంది.
- ❖ గతేడాది మహానదిపై ఛత్తీస్ గఢ్ చేపట్టిన నిర్మాణాలను ఒడిషా వ్యతిరేకించింది. ఛత్తీస్ గఢ్ చేపట్టిన బ్యారేజీలు పరిశ్రమలకు నీరందించడానికి ఉపయోగిస్తున్నారని, తమకు వ్యవసాయపరంగా అత్యంత ప్రధానమైన మహానది జలాలు ఆగిపోవడానికి ఈ నిర్మాణాలు కారణమవుతున్నాయని ఒడిశా ఆరోపించింది. కానీ ఛత్తీస్ గఢ్, ఒడిశా ఆరోపణలను ఖండిస్తూ ఒడిశా మహానది జలాలను వినియోగించలేకపోవడంతో అవి సముద్రంలో కలిసిపోతున్నాయని వివరించింది.
- ❖ దీంతో ఐఎస్ఆర్డబ్ల్యుడి చట్టం కింద ఒడిశా ప్రభుత్వం దాఖలు

చేసిన పిటిషన్ మేరకు ఈ కమిటీని ఏర్పాటు చేశారు.

మహానది:

- ❖ తూర్పు, మధ్య భారతానికి మహానది ప్రధాన జల వనరు.
- ❖ ఛత్తీస్‌ఘడ్ ఉన్నత భూములలో ఇది ఉద్భవించి, వివిధ చిన్నచిన్న ప్రవాహాలతో కలిసి నదిగా ఏర్పడుతుంది.
- ❖ ఛత్తీస్‌ఘడ్, ఒడిశాల గుండా ప్రవహిస్తూ బంగాళాఖాతంలో కలుస్తుంది.
- ❖ 858 కి.మీ.కలిగి 1,41,600 చ.కి.మీ. మేర నీటిని అందిస్తుంది.
- ❖ దీని ఎడమవైపు ఉపనదులు శివారిత, మండ్, ఇచ్, హస్తియా, కుడివైపు ఉపనదులు - ఒంగ్, ప్యారే నది, జోంక్, టెలెన్

అంతర్జాతీయాలశాలు

ఎఫ్ఎటిఎఫ్ గ్రే లిస్ట్‌లోకి పాకిస్తాన్

ప్రపంచవ్యాప్త మనీలాండరింగ్ పై పర్యవేక్షణ చేసే సంస్థ (గ్లోబల్ యాంటీ మనీలాండరింగ్ వాచ్‌డాగ్) ఫైనాన్షియల్ యాక్షన్ టాస్క్‌ఫోర్స్ (ఎఫ్ఎటిఎఫ్) తాజాగా ముగిసిన తన ప్యారిస్ సమావేశంలో ఉగ్రవాదులకు ఆర్థిక సాయం చేసే జాబితా అయిన 'గ్రే లిస్ట్'లో పాకిస్తాన్‌ను చేర్చింది.

- ❖ పాకిస్తాన్ గతంలో 2015 వరకు మూడు సంవత్సరాల పాటు ఈ జాబితాలో ఉంది.

ఎఫ్ఎటిఎఫ్ జాబితాలో పేరు దాఖలైన దేశాలపై ప్రభావం:

- ❖ ఎఫ్ఎటిఎఫ్ జాబితాలో ఉంచడం వలన ప్రత్యక్షంగా చట్టబద్ధమైన పరిణామాలు ఉండకపోవచ్చు. కానీ ఆర్థిక సంస్థల నుండి మరింత పరిశీలనను ఎదుర్కొంటుంది. వాణిజ్యం, పెట్టుబడుల్లో ఇబ్బందులు ఎదురౌతాయి. ఇది లావాదేవీల వ్యయాల్ని మరింత పెంచుతుంది.

ఫైనాన్షియల్ యాక్షన్ టాస్క్ ఫోర్స్ (ఎఫ్ఎటిఎఫ్):

- ❖ తీవ్రవాదులకు ఆర్థిక సాయాన్ని, మనీలాండరింగ్‌ను నియంత్రించటానికి అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలను రూపొందించే ఒక అంతర్ ప్రభుత్వ విధాన రూపకల్పనల విభాగం.
- ❖ 1989లో జి7 ఆదేశంతో స్థాపించబడింది.
- ❖ ప్రధాన కార్యాలయం ప్యారిస్‌లో ఉంది.

డిఫెన్స్ & సెక్యూరిటీ

2017లో 53వేల సైబర్ భద్రతా సంఘటనలు

సెక్ట్-ఇన్ (ఇండియన్ కంప్యూటర్ ఎమర్జెన్సీ రిస్పాన్స్ - సిఇఆర్ఐఐ ఇన్) సమాచారం ప్రకారం 2017లో దేశంలో 53వేల సైబర్ భద్రతా సంఘటనలు జరిగాయి. వీటిలో వెబ్‌సైట్లపై చొరబాటు, డిఫేస్‌మెంట్, రాన్సంవేర్ దాడులు వంటివి ఉన్నాయి.

ఇటువంటి దాడులను ఎదుర్కోవడంలో ప్రభుత్వం చేపడుతున్న

చర్యలు:

- ❖ సైబర్ నేరాలను అరికట్టేందుకు చట్టపరమైన, సాంకేతికపరమైన, పరిపాలనాపరమైన చర్యలను ప్రభుత్వం చేపడుతోంది.
- ❖ ఐటి చట్టం 2000: సైబర్ నేరాలను అరికట్టేందుకు గల నిబంధనలను పేర్కొనడం జరిగింది.
- ❖ నేషనల్ క్రిటికల్ ఇన్ఫర్మేషన్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ప్రొటెక్షన్ సెంటర్ (ఎన్‌సిఐఐపిసి) ఏర్పాటు: దేశంలో క్లిష్టమైన అవస్థాపనా సౌకర్యాల సందరక్షణ కోసం దీనిని ఏర్పాటు చేశారు.

ఎన్‌సిఐఐపిసి:

- ❖ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ యాక్ట్ 2000, సెక్షన్ 70ఎ కింద దీనిని ఏర్పాటు చేశారు.
- ❖ క్రిటికల్ ఇన్ఫర్మేషన్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ప్రొటెక్షన్‌కు ఇది జాతీయ నోడల్ ఏజెన్సీగా బాధ్యతలు నిర్వహిస్తుంది.

ఎన్‌సిఐఐపిసి కింది వాటిని క్రిటికల్ సెక్టార్స్‌గా గుర్తించింది:

- ❖ పవర్ అండ్ ఎనర్జీ, బ్యాంకింగ్-ఆర్థిక సేవలు-బీమా, టెలికాం, ట్రాన్స్‌పోర్ట్, ప్రభుత్వం, వ్యూహాత్మక మరియు ప్రభుత్వరంగ సంస్థలు.

ఆరికాంశాలు

ఆపరేషన్ గ్రీన్స్ పై కార్యాచరణ మొదలుపెట్టిన ఆహారశుద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ

ఆపరేషన్ గ్రీన్స్ కార్యాచరణను రూపొందించేందుకు వివిధ వర్గాలతో కేంద్ర ఆహారశుద్ధి పరిశ్రమల మంత్రిత్వ శాఖ సంప్రదింపులు ప్రారంభించింది.

నేపథ్యం:

- ❖ 2018-19 కేంద్ర బడ్జెట్ను పార్లమెంటులో ప్రవేశపెడుతున్న సందర్భంగా కేంద్ర ఆర్థికమంత్రి అరుణ్ జైట్లీ 'ఆపరేషన్ గ్రీన్స్' కార్యక్రమాన్ని ప్రతిపాదించారు.
- ❖ ఆపరేషన్ ప్లడ్ కార్యాచరణ నమూనాలోనే ఆపరేషన్ గ్రీన్స్ కోసం రూ.500 కోట్లు కేటాయింపులను ప్రతిపాదించారు.

ఆపరేషన్ గ్రీన్స్:

- ❖ రైతులు తమ వ్యవసాయ ఉత్పత్తులకు సరైన ధరను పొందేందుకు ఒక నిర్దిష్ట ధరను రైతులకు హామీగా ఇచ్చే కార్యక్రమమే ఆపరేషన్ గ్రీన్స్.
- ❖ వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల సంస్థలు, వ్యవసాయ లాజిస్టిక్స్, ఆహారశుద్ధి సౌకర్యాలు, వృత్తిపరమైన నిర్వహణను ప్రోత్సహించే లక్ష్యంతో ఈ కార్యక్రమం పనిచేస్తుంది.
- ❖ ఉల్లిపాయలు, బంగాళాదుంపలు, టమోటాలు ధరలలో అస్థిరమైన ఒడిదుడుకులను నియంత్రిస్తూ రైతులకు అదనపు సహాయాన్ని కల్పిస్తారు.

ఆపరేషన్ గ్రీన్స్ ప్రాముఖ్యత:

- ❖ 2022 నాటికి రైతుల ఆదాయం రెట్టింపు చేయాలన్న ప్రభుత్వ ఆలోచనకు ఆపరేషన్ గ్రీన్స్ ఇతోధికంగా దోహదపడుతుంది.
- ❖ పట్లు, కూరగాయలలో చేపట్టిన ఆపరేషన్ ప్లడ్ విజయవరంపరకు ఆపరేషన్ గ్రీన్స్ ప్రతిబింబంగా రూపొందించారు. కాగా ఆపరేషన్ గ్రీన్స్ లో టమోటాలు, ఉల్లిపాయలు, బంగాళాదుంప (టి.బి.పి.) లతో ప్రారంభమవుతుంది.

ఇతరంశాలు:

- ❖ 180 మిలియన్ మెట్రిక్ టన్నుల కూరగాయల ఉత్పత్తితో భారతదేశం ప్రపంచంలోనే రెండో స్థానంలో ఉంది. తొలి స్థానంలో ఉన్న చైనా భారతదేశం కంటే నాలుగు రెట్లు ఎక్కువగా కూరగాయలను ఉత్పత్తి చేస్తోంది.

ఇ-నామ్ లో కొత్తగా ఆరు ఫీచర్లు

కేంద్ర వ్యవసాయ, రైతుల సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ జాతీయ వ్యవసాయ మార్కెట్ (ఈ-నామ్) వేదికపై కొత్తగా ఆరు వినియోగదారుల స్నేహపూర్వక ఫీచర్లను ప్రారంభించింది.

- ❖ రైతులకు తగిన ధరలను అందించడం కోసం వ్యవసాయ విపణిలో మరింత పారదర్శకత, పోటీని తీసుకురావడం దీని లక్ష్యం.

కొత్తగా తీసుకొచ్చిన ఆరు ఫీచర్లు:

1. e-NAM (ఈ-నామ్) మొబైల్ యాప్
2. BHIM (భీం) చెల్లింపుల సదుపాయం
3. ఇ-లర్నింగ్ విధానంలో నూతన/ మెరుగుపరచిన వెబ్ సైట్
4. MIS డ్యాష్ బోర్డు

5. గ్రీన్స్ రిడ్రస్సల్ మేనేజ్మెంట్ సిస్టం

6. ఏకీకృత రైతుల సమాచార వ్యవస్థ

- ❖ e-NAM ఈ-నామ్ వెబ్ సైట్ వెబ్ సైట్ ప్రస్తుత గుజరాతి, మరాఠీ, తమిళం, తెలుగు, బెంగాలీ, ఒడియా, హిందీ, ఇంగ్లీష్ భాషలలో లభ్యమవుతుంది. కాగా ఆరు భాషలలో ఈ-నామ్ వాణిజ్య సదుపాయం అందుబాటులో ఉంది.

e-NAM

- ❖ నేషనల్ అగ్రికల్చర్ మార్కెట్ (ఎన్ఎంఎం) అనేది దేశవ్యాప్త ఎలక్ట్రానిక్ ట్రేడింగ్ పోర్టల్. ఇప్పటికే ఉన్న ఏపీఎంసి మండీల నుండి వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల కోసం ఒక ఏకీకృత జాతీయ విపణిని ఏర్పాటు చేయడం నామ్ ఉద్దేశం.
- ❖ తమ ఉత్పత్తులను విక్రయించుకోవడానికి రైతులకు ఎక్కువ అవకాశాలను కల్పించి 2022 నాటికి రైతుల ఆదాయాన్ని రెట్టింపు చేసే లక్ష్యంతో ఈ ఇ-ప్లాట్ ఫామ్ ను ప్రారంభించారు.
- ❖ నేషనల్ అగ్రికల్చర్ మార్కెట్ అనేది వ్యవసాయం-సహకార శాఖచే ఏర్పాటు చేయబడింది.
- ❖ 2016 ఏప్రిల్ 14న ఈ-నామ్ ను 14 మండీలలో ప్రారంభించారు. ప్రస్తుతం 14 రాష్ట్రాలు, 1 కేంద్రపాలిత ప్రాంతంలో 479 మండీలకు విస్తరించింది.

జాతీయాంశాలు

చార్ ధామ్ మహామార్గ్ పరియోజన'తో సిల్క్ రూ బెండ్-బర్మోట్ సొరంగ నిర్మాణం

చార్ ధామ్ మహామార్గ్ పరియోజనలో భాగంగా ఉత్తరాఖండ్ లో సిల్క్ రూ బెండ్-బర్మోట్ సొరంగ నిర్మాణానికి ఆర్థిక వ్యవహారాల కేబినెట్ కమిటీ ఆమోదం తెలిపింది.

సిల్క్ రూ బెండ్-బర్మోట్ సొరంగం:

- ❖ ఉత్తరాఖండ్ రాష్ట్రంలో జాతీయ రహదారి 134 (పాత ఎన్ హెచ్-94) వెంబడి ఉండనుంది.
- ❖ ఇంజనీరింగ్, ప్రొక్యూర్మెంట్ అండ్ కన్స్ట్రక్షన్ (ఇపిసి) పద్ధతిలో ఈ ప్రాజెక్టును నిర్మిస్తారు.
- ❖ చార్ ధామ్ ప్రణాళికలో భాగంగా కేంద్ర రోడ్డు రవాణా రహదారుల మంత్రిత్వ శాఖకు చెందిన జాతీయ రహదారుల పథకం కింద ఈ ప్రాజెక్టుకు నిధులు సమకూర్చుతారు.
- ❖ నేషనల్ హైవేస్ అండ్ ఇన్ ఫ్రాస్ట్రక్చర్ డెవలప్ మెంట్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్ (ఎన్ హెచ్ డి సి ఎల్) ద్వారా కేంద్ర రోడ్డు రవాణా రహదారుల మంత్రిత్వ శాఖ ఈ ప్రాజెక్టును అమలు చేస్తుంది.
- ❖ ఎన్ హెచ్ డి సి ఎల్ ను 2014లో రాష్ట్రాలలో అంతర్జాతీయ సరిహద్దుల వెంబడి రహదారుల నిర్మాణం కోసం ఏర్పాటు చేశారు.

సిల్క్ రూ బెండ్-బర్మోట్ టన్నెల్ ప్రాముఖ్యత:

- ❖ చార్ ధామ్ యాత్రలో ఒకటైన యమునోత్రికి అన్ని రకాల వాతావరణ పరిస్థితుల్లో చేరుకునే సౌకర్యాన్ని కల్పిస్తుంది.
- ❖ ప్రాంతీయ సామాజిక ఆర్థిక అభివృద్ధికి దేశంలో వాణిజ్యం పర్యాటకానికి ప్రోత్సాహకరంగా ఉంటుంది.
- ❖ ధరను నుంచి యమునోత్రికి దాదాపు 20 కి.మీ. ప్రయాణ దూరాన్ని తగ్గిస్తుంది.

చార్ ధామ్ మహామార్గ్ వికాస్ పరియోజన:

- ❖ 2016 డిసెంబర్‌లో ప్రధాని నరేంద్రమోదీ ఉత్తరాఖండ్‌లోని డెహ్రాడూన్‌లో చార్‌దామ్ రహదారి అభివృద్ధి ప్రాజెక్టుకు శంకుస్థాపన చేశారు.
- ❖ ఉత్తరాఖండ్‌లోని నాలుగు హిమాలయ తీర్థక్షేత్రాలను కలిపే 'చార్‌దామ్' యాత్రకు సులభతర అనుసంధానతకు ఇది ప్రతిష్టాత్మక ప్రాజెక్టు.
- ❖ ఈ ప్రాజెక్టు వ్యయం రూ. 12వేల కోట్లు.
- ❖ చార్‌దామ్-గంగోత్రి, యమునోత్రి, కేదర్‌నాథ్, బద్రినాథ్
- ❖ 2018 నాటికి పూర్తి చేయాలనేది ఈ ప్రాజెక్టు ప్రాథమిక లక్ష్యం.

భారత్-ప్రపంచం

రైల్వే రంగంలో భారత్-మొరాకో సహకార ఒప్పందం

రైల్వే శాఖ వివిధ రంగాల్లో దీర్ఘకాల సహకారం-భాగస్వామ్యాన్ని అభివృద్ధి చేయటానికి భారతదేశం మొరాకో నేషనల్ రైల్వేస్ ఆఫీస్ (ఓఎన్‌సీఎఫ్) మధ్య సహకార ఒప్పందానికి కేంద్ర కేబినెట్ ఆమోదం తెలిపింది.

సాంకేతిక సహకారానికి చెందిన అంశాలు:

- ❖ శిక్షణ-సిబ్బంది అభివృద్ధి
- ❖ నైపుణ్య మిషన్స్, నిపుణులు-అధికారుల మార్పిడి
- ❖ ఉమ్మడి సాంకేతిక సహాయం, ఎగుమతుల మార్పిడి

నేపథ్యం:

- ❖ రైల్వే మంత్రిత్వ శాఖ వివిధ విదేశీ ప్రభుత్వాలు, జాతీయ రైల్వేలతో రైల్వే రంగంలో సాంకేతిక సహకారం కోసం పలు ఎంఓయూలపై సంతకాలు చేసింది.
- ❖ హైస్పీడ్ కారిడార్లు, ఇప్పటికే ఉన్న మార్గాలను మరింత వేగవంతం చేయడం, ప్రపంచస్థాయి స్టేషన్స్ అభివృద్ధి, దూరప్రాంత కార్యకలాపాలు, రైల్వే మౌలిక సదుపాయాల ఆధునికీకరణ మొదలైనవి ఈ ఒప్పందాల్లో పేర్కొన్న పలు అంశాలు.
- ❖ రైల్వే రంగంలో తాజా పరిణామాలను, పరిజ్ఞానాన్ని పరస్పరం పంచుకోవడానికి భారత రైల్వేలకు ఈ ఒప్పందాలు ఒక వేదికను కల్పిస్తాయి.

రక్షిత తాగునీరు-విద్యుత్‌పై భారత్, యుకె సంయుక్త పరిశోధన

వాటర్ క్వాలిటీ రీసెర్చ్ (నీటి నాణ్యత పరిశోధన), ఎనర్జీ డిమాండ్ రిడక్షన్ ఇన్ బిల్డ్ ఎన్విరాన్‌మెంట్ (పర్యావరణ సంరక్షణలో విద్యుత్ వినియోగం తగ్గదల)పై భారత్, యునైటెడ్ కింగ్‌డం సంయుక్తంగా పరిశోధన ప్రాజెక్టును ప్రారంభించాయి.

- ❖ ఈ ప్రాజెక్టు కోసం ఇరు దేశాలు సంయుక్తంగా 15 మిలియన్ పౌండ్లను కేటాయిస్తున్నాయి.
- ❖ రక్షిత తాగునీరు, విద్యుత్‌పై ప్రపంచవ్యాప్త సుస్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యాల అమలులో భాగంగా ఈ ప్రాజెక్టు భారత్, యుకెకు పరస్పర ప్రయోజనాలు, పరిశోధనా పరిష్కారాలను చూపేదుతుంది.

వాటర్ క్వాలిటీ రీసెర్చ్ ప్రోగ్రాం:

- ❖ ఇది ఎనిమిది ప్రాజెక్టులను కలిగి ఉంది.
- ❖ డిపార్ట్ ఆఫ్ సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీ (డిఎన్‌టీ), ఎన్‌ఇఆర్‌సి, ఇపిఎన్‌ఆర్‌సి, ఇఎన్‌ఆర్‌సిలు దీనికి సంయుక్తంగా

మద్దతునిస్తున్నాయి.

- ❖ స్వచ్ఛమైన నీటి సదుపాయం, నదుల పునరుజ్జీవనం, జీవావరణ వ్యవస్థ పునరుద్ధరణకు అవసరమైన సమాచారాన్ని పరిష్కారాలను కలిగి స్థానిక కమ్యూనిటీలు, విధాన రూపకర్తలు, నియంత్రణ కారులు, వ్యాపారులకు అందజేస్తుంది.